

Heilloze weg voor eurozone

Scheiden betaal- en rekenfunctie euro geeft wel economische en monetaire flexibiliteit

Ewoud Jansen

Een federale structuur die nodig is om de euro te laten functioneren zal niet werken in de economisch en cultureel divergente eurozone. Om alles weer soepel te laten draaien is smeerolie nodig en die bestaat uit de zogeheten Matheo Solution: het scheiden van de betaal- en rekenfunctie van de euro.

Het kostte wat moeite, maar die bankenunie komt er dus aan. Nu verder met die andere zaken om van de eurozone een werkbare muntunie te maken. Maar als een bankenunie al zo veel moeite kost, dan weet je dat een begrotingsunie en een politieke unie praktisch onhaalbaar zijn. Mochten ze

er in Brussel al ooit uitkomen, dan zal zo'n unie voor een meerderheid van de burgers een huis zijn zonder ziel, waarvan ze zich vreemd zullen afkeren.

Maar wat dan? Terug naar nationale munten? Zeuro's en neuro's? Allemaal zeer ingrijpend, kostbaar en politiek net zo onhaalbaar als een federaal europa. Het probleem in de eurozone is dat de munten van de verschillende landen op rigide wijze aan elkaar vastgeklonken zijn en dat er een uniform rentebeleid wordt gevoerd dat niemand past. Dat leidt tot zo veel zand in de raderen dat het systeem kapot draait.

De zogenoemde Matheo Solution van de Nederlandse onderzoeker André ten Dam biedt een op-

lossing. In dit concept, dat door een groeiend aantal economen wordt omarmd, blijft de euro een wettig betaalmiddel en kunnen de biljetten en munten de 'eenheid' van Europa blijven visualiseren. Maar parallel aan de euro voeren de landen zogenoemde National Currency Units (NCU) in. Deze NCU's gaan fungeren als rekeneenheid binnen het betreffende land en kunnen de- of revalueren ten opzichte van elkaar en de centrale eenheid, de euro.

Prijzen en lonen kunnen zich zo direct aanpassen aan de economische realiteit. Interne devaluatie via de lonen is veel pijnlijker en trager dan devaluatie via wisselkoersen. Ook het rentebeleid kan aan de actualiteit van een land

worden aangepast, maar is wel in handen van de Europese Centrale Bank. Om kapitaalvluchten te voorkomen worden bestaande vorderingen uitgedrukt in euro's, maar nieuwe vorderingen kunnen in euro of NCU luiden.

De Matheo Solution is een compromis. Het biedt een oplossing voor de 'one size fits all'-weeffout in de euro en verschaft de eurolanden de noodzakelijke economische en monetaire flexibiliteit. Tegelijkertijd blijft de munt als symbool van verbondenheid bestaan als enig wettig betaalmiddel. Dit zou acceptabel moeten zijn voor alle betrokkenen.

Ewoud Jansen is econoom en publicist.

EU, vergeet voedselproductie niet

Jaap Haanstra
en Teun de Jong

In theorie biedt het Europese landbouwbeleid de mogelijkheid om te werken aan de duurzame, concurrerende en 'emissieneutrale' landbouw van de toekomst. In de huidige praktijk lijkt de Europese Commissie met haar drie 'vergroeningseisen' vooral natuurdoelen te willen nastreven. Dit is een zorgelijke ontwikkeling.

De eis van 7% ecologische beschermingszone zou in Nederland bijvoorbeeld neerkomen op het braak leggen van een aanzienlijk percentage vruchtbare, productieve grond. Dat gaat ten koste van de voedselproductie en leidt ertoe dat er alleen maar meer landbouwgrond nodig is. Het is niet wenselijk om met één landbouwbudget twee doelen na te streven. Het landbouwbudget is er voor duurzame voedselproductie, gebruik het daar dan ook voor.

Helma Lodders slaat met haar

artikel 'het is intensiveren of verhongeren' over de toekomst van de Nederlandse landbouw de spijker op zijn kop. We moeten meer voedsel produceren met minder 'inputs' op een manier die het milieu zo min mogelijk belast. Het is opmerkelijk dat het nieuwe Europese landbouwbeleid niet op diezelfde criteria is gestoeld.

Het gaat sinds het klappen van de onderhandelingen over het totale EU-budget vooral over geld, maar we moeten ons goed realiseren dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid een grote rol kan spelen bij het vergroten en verduurzamen van de voedselproductie in Europa.

De Nederlandse akkerbouwsector heeft laten zien in staat te zijn op een duurzame manier een hoge productie per hectare te behalen. Sinds 1975 zijn de opbrengsten per hectare van de drie belangrijkste gewassen — suikerbieten, aardappel en tarwe — met respectievelijk 83%, 43% en 61% gestegen. Dit terwijl de milieube-

lasting aanzienlijk is verminderd. De intensiteit van de belasting van het oppervlaktewater door akkerbouwemissies daalde in de periode van 1997 tot 2010 met 95%.

Daarnaast wordt zorgvuldiger omgegaan met meststoffen waardoor de overschotten van fosfaat en stikstof in de bodem zijn teruggegaan. Nederland is met deze cijfers wereldwijd een van de koplopers in het duurzaam produceren van akkerbouwgewassen.

Tegelijk wordt de noodzaak van verduurzaming alleen maar groter, omdat de vraag naar voedsel wereldwijd snel stijgt. En daar komt de vraag naar grondstoffen voor een groene economie (olie eruit, plantaardige

grondstoffen erin) nog bij.

Wij zouden veel liever zien dat de Europese Commissie een aantal concrete doelen stelt die de voedselproductie duurzamer maken. Zoals het sluiten van kringlopen (hergebruik fosfaat) en het op peil houden van de bodemvruchtbaarheid. Het is aan de sector zelf om te bepalen op welke wijze hij deze wil realiseren. Als we meer produceren met minder input op hetzelfde areaal landbouwgrond, blijft er bovendien meer grond beschikbaar voor natuur.

Wij rekenen erop dat Nederland, ook in de huidige budgetdiscussie, aandacht blijft vragen voor een duurzame landbouw die rekening houdt met de realiteit van het moderne boerenbedrijf. Zo kan er ook voor de toekomstige generaties voldoende en duurzaam voedsel geproduceerd worden.

Jaap Haanstra en Teun de Jong zijn voorzitters van respectievelijk akkerbouworganisaties LTO akkerbouw en NAV.

De Commissie moet concrete doelen stellen, waarna de sector zelf bepaalt hoe ze die realiseert